

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

3. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

<i>Három éjjel, három nap nem elég a lábamnak. Bárcsak ez az éjszaka Szent György napig tartana.</i>	<i>Farsang három napjába' nem vittél el a táncba. Ha nem vittél a táncba, nem öntesz meg húsvétra.</i>
--	--

*Elment farsang, itt hagyott,
a lányoknak bútt hagyott.
De énnékem nem hagyott,
mer' én mindig víg vagyok.*

- 1) Melyik évszakot búcsúztatja a farsang?
- 2) Hogyan kell érteni, mit fejez ki az első két sor?
- 3) Melyik népszokásunkra utal a 2. versszak utolsó sora?
- 4) Milyen vallásos eseményt ünneplünk húsvétkor?
- 5) Mondjatok minél több, de legkevesebb három a 'bú' szóval rokon értelmű szót vagy kifejezést!

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarázzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) *falú* – *falú*
- 2) *folyt* – *fojt*
- 3) *zörög* – *zörren*
- 4) *szál* – *száll*

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet a „*Jótett helyébe jót várj.*” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percen!

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

4. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

*Bojtár volt a nagyapám,
bojtár vagyok én is.
Csak a botját hagyta rám,
gazdag vagyok mégis.
Kisbáránykám minden reggel
bégetéssel ébresztget fel:
Kelj fel, édes gazdám!*

*Báránykám csengő szól,
csingilingi lánga.
A furulyám is dúdol,
csingilingi lánga.
Kisbáránykám mellém fekszik,
szundikálunk késő estig.
Jójszakát kívánok!*

*Delelőkor elnyugszom
cifra kis subámon.
Nincs nagyobb úr nálamnál
az egész világon.
Kisbáránykám mellém fekszik,
szundikálunk késő estig.
Jójszakát kívánok!*

- 1) Mivel foglalkozik a bojtár?
- 2) Mit jelent az, hogy „csak a botját hagyta rám”?
- 3) Mi a 'suba'?
- 4) Mit jelent a 'cifra'?
- 5) Mondjatok minél több, de legkevesebb négy a 'szundikál' igével rokon értelmű szót vagy kifejezést!

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarazzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) áru – árú
- 2) dörög – dörren
- 3) fogja – foglya
- 4) éppen – épen

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet a „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percen!

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

5. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

<i>A juhásznak jól van dolga: egyik dombról a másikra terelgeti nyáját, fújja furulyáját, gond nélkül éli világát.</i>	<i>Ha megunja furulyáját, előveszi a dudáját. Belefújja búját a birka bőrébe, szélnek ereszi belőle.</i>
--	--

*Sajt, túró az eledele,
száraz kenyér van melléje,
vizet iszik rája, rágyújt a pipára,
mégis piros az orcája.*

- 1) Nevezzétek meg azt az állatot, állatfajt három rokon értelmű szóval, amelynek a csoportját nyájnak hívjuk!
- 2) Hogyan kell érteni azt a sort, hogy „*Belefújja búját a birka bőrébe...*”?
- 3) Mit jelent a „*szélnek ereszt*” kifejezés?
- 4) Mi az oka annak, hogy a juhásznak sajt és túró az eledele?
- 5) Soroljátok fel a harmadik versszak igéit és főneveit!

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarazzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) *helység* – *helyiség*
- 2) *rejtély* – *rejtvény*
- 3) *sújt* – *súlyt*
- 4) *fiuk* – *fiúk*

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet a „*A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát.*” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percen!

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

6. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

*Elment a két lány virágot szedni,
elindulának, kezdenek menni.
Egyik a mástól kezdé kérdezni:
Ki volt az este téged kéretni?*

*Már engem, mátkám, tizen kérettek.
Adj jó tanácsot árva fejemnek.
Hogy tizük közül melyikhez menjek,
hogy virág helyett kórót ne szedjek.*

*A legelsőnek János a neve,
annak szívembe megvan szerelme.
Inkább szeretném őtet kedvembe,
ha lépett volna Vénus kertjébe.*

- 1) Pontosan mit kérdeznek egymástól a lányok? Mire utal a 'kéretni' kifejezés?
- 2) Hogy kell érteni a második versszak utolsó sorát?
- 3) Mely szavakban érvényesül az összeolvadás hangtörvénye?
- 4) Gyűjtsétek ki a népdal számneveit!
- 5) Melyik igealakra igaz, hogy múlt idejű és feltételes jelentésű?

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarázzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) középkorú – középkori
- 2) ártatlan – ártalmatlan
- 3) újat húz – ujjat húz
- 4) meny – menny

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet a „Késő bánat eb gondolat.” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percben!

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

7. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

*Megkötöm lovamat szomorú fűzfához,
megkötöm szívemet gyöngye violához,
lovamat eloldom, mikor a hold felkel,
de tőled, violám csak a halál old el.*

*Gyere be, gyere be, gyönyörű kismadár,
Csináltattam néked aranyból kalitkát,
aranyból kalitkát, gyémántból vályúját,
gyémántból vályúját, ezüsből ajtóját.*

*Nem szoktam, nem szoktam kalickába' hálni,
csak szoktam, csak szoktam zöld erdőben járni,
zöld erdőben járni, fenyőmagot enni,
fenyőmagot enni, gyöngyharmatot inni.*

- 1) Hogyan kell érteni a dal második sorát?
- 2) Milyen ellentétet fejeznek ki jelképesen az 'aranyból csináltatott kalitka' és a 'zöld erdő'?
- 3) Milyen metaforákkal nevezi meg a dal a leányt?
- 4) Mit jelent a 'vályú' szó?
- 5) Keressetek egy olyan szót, szóalakot, amely tartalmaz birtokos személyjelet és tárgyragot is!

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarázzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) *vesztegel* – *veszteget*
- 2) *gondatlan* – *gondtalan*
- 3) *tetet* – *tettet (ige)*
- 4) *sekély* – *csekély*

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet „*a bolhából elefántot csinál*” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percben!

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI FORDULÓ (2023. DECEMBER 9.)

8. osztály

20 perc felkészülési idő után az első két feladat ismertetésére legfeljebb 4 perc, a 3. feladat bemutatására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésükre.

1. feladat (5 pont):

Olvassátok el az alábbi népdalt, majd válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

*Ó, _____, dicsértessél,
menny- és földön tiszteltessél,
de főképpen nálunk ma,
mint országunk istápjá.
Kérünk mint apostolunkat
és az első királyunkat,
_____, nézz mennyből le
a szép magyar népedre.*

*Sok sánta vette járását,
sok vak nyerte meg látását,
némák kezdtek szólni,
siketek es hallani.
Kérünk mint apostolunkat
és az első királyunkat,
_____, nézz mennyből le,
tekints magyar népedre.*

- 1) Kinek a neve hiányzik az üresen hagyott helyekről? (Ugyanaz az egy név.)
- 2) Mit jelent az első versszakban szereplő 'istáp' szó?
- 3) Értelmezzétek a második versszak első sorát!
- 4) Milyen módú és idejű a 'dicsértessél' igealak?
- 5) Milyen mondatrész szerepét tölti be a második versszakban a 'szólni'?

2. feladat (16 pont):

Hasonló, ezért könnyen összetéveszthető szavakat rendeztünk párba. Magyarázzátok meg, hogy a két szó jelentése között mi a különbség! Alkossatok mindegyikkel önálló példamondatot!

- 1) *ízetlen* – *íztelen*
- 2) *somolyog* – *sompolyog*
- 3) *farmerek* – *farmerok*
- 4) *elfogult* – *elfogódott*

3. feladat (12 pont):

Találjatok ki egy rövid kis jelenetet, történetet az „*Eső után köpönyeg.*” közmondás értelmének, tanulságának bemutatására, majd a zsűri előtt adjátok elő legfeljebb 3 percben!